

## 2<sup>ο</sup> Κριτήριο Αξιολόγησης

### Θεματική Ενότητα: Πόλεμος -ειρήνη

#### A. Μη λογοτεχνικό κείμενο

*«Τα γράμματα σ' ένα φίλο Γερμανό» του Α. Καμύ μπορεί να αποτελέσουν ένα σχέδιο αυτοκριτικής της Ευρώπης για τον τελευταίο παγκόσμιο πόλεμο, ένα ντοκουμέντο διακήρυξης της Ενωμένης Ευρώπης για ένα «φωτεινό» μέλλον, ένα κείμενο αυτογνωσίας του ανθρώπου.*

1 Είναι εδώ και χρόνια πολλά η μεγάλη μου απορία: Πώς έγινε αυτή η φρικιαστική περιπέτεια του σκοτεινού ναζισμού στην Ευρώπη; Πώς ο μεγάλος πνευματικός πλούτος του Δυτικού πολιτισμού, τα διαφωτιστικά ρεύματα και η δημοκρατική παράδοση του κοινοβουλευτισμού και των ιστορικών κοινωνικών κινημάτων δεν απέτρεψαν αυτή την εφιαλτική εικόνα της επίγειας κόλασης; Πώς οι πολύπαθοι λαοί της γηραιάς ηπείρου, που βρίσκονταν με νωπή την εφιαλτική εμπειρία του Πρώτου Πολέμου και σε τροχιά πολύπλευρης ανάπτυξης, δεν αντιστάθηκαν στη βαρβαρότητα της πολεμικής μηχανής και στην εξαθλίωση;

2 Μήπως ισχύει άραγε η επισήμανση του Τσόμσκι, ότι «κατά την τελευταία χιλιετία ο πόλεμος αποτέλεσε την κύρια δραστηριότητα των ευρωπαϊκών κρατών» και εμείς θολωμένοι από την έννοια της οικονομικής κυρίως ανάπτυξης δεν τη βλέπουμε; ... Μήπως συμβαίνει κάτι βαθύτερο που συνδέεται με την ίδια τη φύση του πολιτισμού μας; Μήπως, δηλαδή, «ο εκμηχανισμός είναι οπωσδήποτε ικανός να στρεβλώσει, να καταστρέψει και να αναδημιουργήσει τούτη ή εκείνη τη δομή ενός πολιτισμού, αλλά ο ίδιος δεν είναι πολιτισμός» και έτι περαιτέρω «ο πόλεμος γέννησε και τον σύγχρονο κόσμο»;

3 Αλλά αυτός δεν ήταν απλώς κάποιος πόλεμος, ήταν η απόλυτη αμαύρωση του ανθρώπινου προσώπου, η κατάρρευση της έννοιας του ανθρώπου. Ό,τι συνέβη στα στρατόπεδα συγκέντρωσης δεν ήταν συμβάντα στα πλαίσια ενός πολέμου. Ήταν η απόλυτη καταρράκωση όλης της προσπάθειας εξανθρωπισμού του ανθρώπου, όπου γης και όπου χρόνου. Ήταν η άβυσσος της μισαλλοδοξίας που σαν συμπαντική «μαύρη τρύπα» απορρόφησε όλη την φωτεινή ιστορία της ανθρωπότητας.

4 Η μήπως συμβαίνει κάτι άλλο, ότι, δηλαδή, ο άνθρωπος δεν έχει εισέλθει στη φάση της ιστορίας του και βρίσκεται ακόμη στην προϊστορία του (επομένως σε φάση βαρβαρότητας – κάτι που τεκμηριώνεται, αν αναλύσουμε τις ζώνες φτώχειας, ανέχειας και πολέμων σε όλη τη γη), ... Και η γενιά που έζησε τη φρίκη είναι εδώ, ζει. Και κανένας δεν συζητά τι έγινε, πώς φτάσαμε σ' αυτόν τον εφιάλτη. Γιατί εξήντα χρόνια μετά δεν αποσείεται η ενοχή με τη σιωπή, δεν μπορείς να κοιτάξεις το μέλλον χωρίς να

κουβεντιάσεις και να πονέσεις αντιμετωπίζοντας τις βαριές εκκρεμότητες του παρελθόντος.

Ο **Αλμπέρ Καμύ** (1913 –1960) ήταν Γάλλος φιλόσοφος, λογοτέχνης και συγγραφέας, ένας από τους πιο δημοφιλείς φιλόσοφους του 20ου αιώνα.

**Νόαμ Τσόμσκι**, Αμερικανός καθηγητής στο Τμήμα Γλωσσολογίας και Φιλοσοφίας του Τεχνολογικού Ινστιτούτου της Μασαχουσέτης (MIT). Έχει συγγράψει πλήθος βιβλίων και άρθρων, ενώ έχει δώσει και διαλέξεις επάνω σε ένα ευρύτατο φάσμα θεμάτων τα οποία περιλαμβάνουν τη γλωσσολογία, τη φιλοσοφία και την ιστορία της διανόησης.

## Ερωτήσεις

### ΘΕΜΑ Α΄ - Ανάγνωση και κατανόηση του κειμένου

#### 1η δραστηριότητα

Να παρουσιάσετε συνοπτικά (70 - 80 λέξεις) και χωρίς δικά σας σχόλια τις απόψεις του συντάκτη του Κειμένου για τα αίτια του Β΄ Παγκοσμίου πολέμου. (Μονάδες 15)

### ΘΕΜΑ Β΄ Θέμα προσέγγισης της γλώσσας του κειμένου

#### 2η δραστηριότητα

Τι επιδιώκει να πετύχει ο συγγραφέας με τη χρήση των σημείων στίξης στην 1η παράγραφο του κειμένου. (Μονάδες 8)

#### 3η δραστηριότητα

Να ξαναγράψετε το ακόλουθο απόσπασμα του κειμένου ώστε να καταστεί απλούστερο το νόημα του: (Μονάδες 7)

Μήπως ισχύει άραγε η επισήμανση του Τσόμσκι, ότι «κατά την τελευταία χιλιετία ο πόλεμος αποτέλεσε την κύρια δραστηριότητα των ευρωπαϊκών κρατών» (Τσόμσκι, Ν.) και εμείς θολωμένοι από την έννοια της οικονομικής κυρίως ανάπτυξης δεν τη βλέπουμε; ... Μήπως συμβαίνει κάτι βαθύτερο που συνδέεται με την ίδια τη φύση του πολιτισμού μας; Μήπως, δηλαδή, «ο εκμηχανισμός είναι οπωσδήποτε ικανός να στρεβλώσει, να καταστρέψει και να αναδημιουργήσει τούτη ή εκείνη τη δομή ενός πολιτισμού, αλλά ο ίδιος δεν είναι πολιτισμός» και έτι περαιτέρω «ο πόλεμος γέννησε και τον σύγχρονο κόσμο»;

### ΘΕΜΑ Γ΄ - Ερμηνεία και παραγωγή λόγου

Ως μέλος του δεκαπενταμελούς συμβουλίου του Λυκείου σου εκπροσωπείς τους συμμαθητές σου σε μια εκδήλωση της περιοχής σου

Μέθοδος ARNOS – τρόπος και δρόμος

που έχει ως θέμα τον πόλεμο. Να προτείνεις τρόπους με τους οποίους θα επικρατήσει η παγκόσμια ειρήνη, συναδέλφωση και συνεργασία (200 – 250 λέξεις).  
(Μονάδες 20)

## **B. Λογοτεχνικό κείμενο**

*Ξέρι να σκέφτεται* Μπέρτολτ Μπρέχτ

*Ο Μπέρτολτ Μπρεχτ (1898 –1956) ήταν Γερμανός δραματουργός, σκηνοθέτης και ποιητής του 20ού αιώνα.*

Στρατηγέ, το τανκ σου είναι δυνατό μηχανήμα  
θερίζει δάση ολόκληρα, κι εκατοντάδες άντρες αφανίζει.  
Μόνο που έχει ένα ελάττωμα:  
Χρειάζεται οδηγό.

Στρατηγέ, το βομβαρδιστικό σου είναι πολυδύναμο.  
Πετάει πιο γρήγορα απ' τον άνεμο, κι απ' τον ελέφαντα  
σηκώνει βάρος πιο πολύ.  
Μόνο που έχει ένα ελάττωμα:  
Χρειάζεται πιλότο.

Στρατηγέ, ο άνθρωπος είναι χρήσιμος πολύ.  
Ξέρι να πετάει, ξέρι και να σκοτώνει.  
Μόνο που έχει ένα ελάττωμα:  
ΞΕΡΙ ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΤΑΙ

## **Ερωτήσεις**

### **ΘΕΜΑ Α΄** Θέμα ανάγνωσης - κατανόησης του κειμένου

#### **1<sup>η</sup> Δραστηριότητα**

Να αποδώσετε με δικά σας λόγια το νόημα του ποιήματος, σε 50-60 λέξεις. (Μονάδες 15)

### **ΘΕΜΑ Β΄** - Προσέγγιση της γλώσσας του κειμένου

#### **2<sup>η</sup> Δραστηριότητα**

Να εξετάσετε την αποτελεσματικότητα της χρήσης του β' ενικού προσώπου στο ποίημα. (Μονάδες 8)

#### **3<sup>η</sup> Δραστηριότητα**

Να σχολιάσετε τη χρήση του σχήματος της επανάληψης στο ποίημα. (Μονάδες 7)

**ΘΕΜΑ Γ' - Ερμηνεία και παραγωγή λόγου**

Πώς αντιλαμβάνεστε το νόημα της τελευταίας στροφής του κειμένου; Να αναπτύξετε τις απόψεις σας σε μια παράγραφο 100- 150 λέξεων περίπου. («Στρατηγέ, ο άνθρωπος είναι χρήσιμος πολύ.

Ξέρει να πετάει, ξέρει και να σκοτώνει.

Μόνο που έχει ένα ελάττωμα: ΞΕΡΕΙ ΝΑ ΣΚΕΦΤΕΤΑΙ».)